

Barcelona 1714. Escenaris de la Guerra de Successió

Aquesta activitat és una passejada pels escenaris de la Guerra de Successió a Barcelona per tal d'explicar els canvis que va patir la ciutat a partir del conflicte i les conseqüències que tingué l'abolició de les constitucions i les institucions pròpies del Principat. Al llarg del recorregut visitarem els indrets on es produí el setge, que es prolongà durant catorze mesos i culminà l'11 de setembre de 1714 amb l'assalt de les tropes borbòniques comandades per Felip V. Urbanísticament, la repressió sobre la ciutat de Barcelona es materialitzà en la construcció de la ciutadella militar l'any 1715, que provocà l'enderrocament de gran part del barri de la Ribera.

Edat: Adreçada a primària, secundària, batxillerat i formació d'adults

Durada: 2 hores.

Material necessari: L'educador proporcionarà tot allò necessari per a la correcta execució de l'activitat i adaptarà els continguts i el discurs en funció de la franja d'edat.

1. Quins continguts estructuraren l'activitat?

El recorregut ofereix una visió de la Barcelona del 1714 tot centrant-se en els fets i també en aspectes de la vida quotidiana. La passejada pot variar en funció del ritme del grup classe, dels seus coneixements previs i del grau de cansament que pot sorgir al llarg del recorregut.

A tall orientatiu, els possibles indrets a visitar són:

- Sortida del MHCAT: és el punt de sortida per situar als alumnes en el temps i en l'espai del recorregut per la Barcelona del 1714.
- Monument General Moragues: en aquest emplaçament situem la ciutat emmurallada, la porta de mar i parlem de l'execució del general Moragues.
- Pla de Palau: Lloc de màxima representació política al principat durant el conflicte bèl·lic

ja que s'hi ubicava el Palau Reial, residència de l'Arxiduc d'Àustria, el qual fou destruït per un incendi l'any 1875. Davant del Palau, s'hi situa la Llotja de Mar, lloc on es dugueren a terme les primeres representacions operístiques en motiu de la boda reial. El palau reial estava unit a Santa Maria del Mar per un passadís elevat.

- Santa Maria del Mar: és on es va casar l'arxiduc Carles i era la capella Reial
- Fossar de les Moreres: Expliquem què és aquell indret i també podem parlar de què configura ara. Ens serveix per entendre el concepte d'espai de memòria.
- Passeig del Born/ Recinte del Born: Des d'aquest espai expliquem una de les conseqüències més importants que va tenir el conflicte dins l'estructura de la ciutat amb l'enderrocament del barri de la Ribera.
- Palau Dalmaes: Residència de Pau Ignasi de Dalmaes, ambaixador a Londres entre 1713 i 1714, enviat per la Junta de Braços amb l'objectiu de recordar el compromís de defensar les lleis i privilegis de Catalunya, segons els pactes signats per Anglaterra al principi de la guerra
- Capella del Marcús: Durant el llarg setge (juliol 1713-setembre 1714), els ciutadans de Barcelona venien a pregar i demanar la intercessió de Ntra. Sra. de la Llibertat. Els goigs dedicats a la Mare de Déu de la Llibertat expressen el desig de trobar la força per continuar resistint.
- Convent de Sant Agustí: Aquí hi havia el baluard nou i el baluard de Sant Pere. Aquest edifici, convent dels agustins, va ser enderrocat al segle XVIII per a construir-hi un edifici militar borbònic; els agustins van haver de deixar-lo per cedir-lo a usos militars.
- Parc de la Ciutadella: Espai que ocupà l'antiga ciutadella militar feta aixecar per ordre de Felip V a partir de 1715 com a element de repressió per tal de sotmetre els catalans a l'obediència borbònica. Per a la seva construcció es feu enderrocar gran part del barri de la Ribera. Dins el seu recinte es conserven, encara avui, algunes de les seves edificacions

2. Com és la dinàmica de l'activitat?

Les activitats plantejades pel Servei Educatiu del Museu tenen la voluntat de que els alumnes interactuïn amb l'espai que els envolta: observin, s'interroguin, etc... D'aquesta manera, van construint el coneixement de forma conjunta amb l'educador del museu.

Aquesta activitat, es fonamenta en senzilles explicacions en cada un dels àmbits de treball.

L'educador del museu va acompanyat de materials didàctics que tenen com a principal finalitat buscar la interacció i reflexió amb els alumnes. D'aquesta manera, amb l'ajuda de fonts iconogràfiques els alumnes aniran descobrint com era la vida en la Barcelona de 1714. Podran comprendre millor quines van ser les conseqüències del conflicte i com es va transformar la ciutat.

Per tal d'aconseguir una millor assimilació dels diferents conceptes per part dels alumnes, fóra interessant, per bé que no imprescindible, que prèviament a la realització de l'activitat al museu es treballin a l'aula les següents nocions:

- La guerra de successió.

3. Què aprendrem?

A partir de la dinàmica participativa que planteja l'activitat i de la intervenció de l'educador del museu els alumnes aprendran a:

- Identificar les causes i conseqüències dels principals fets i processos històrics que es donen al llarg de l'edat moderna a Catalunya: la integració de Catalunya en l'imperi dels Àustries i l'enfrontament de les institucions catalanes amb l'absolutisme monàrquic (la Revolta dels Segadors i la Guerra de Successió).
- Observar l'evolució de les ciutats en època moderna: la vida urbana.
- Analitzar l'evolució històrica de les estructures socials i polítiques a la Catalunya moderna: la Guerra de Successió i la fi de l'estat català. El Decret de Nova Planta i l'annexió de Catalunya a la monarquia borbònica.

- Comprendre les estructures socials i polítiques: l'absolutisme i el pactisme.
- Valorar el diàleg
- Acceptar les normes que regulen el treball en grup.

4. Competències bàsiques

- Interpretar l'entorn sociocultural proper, relacionant informacions de procedència diversa sobre canvis i continuïtats al llarg del temps, identificar causes i conseqüències i elaborar una conclusió pertinent.
- Interpretar el present a partir de l'anàlisi dels canvis i continuïtats al llarg del temps, per comprendre la societat en què vivim.
- Interpretar l'espai a partir dels elements del territori i de les seves representacions per situar-s'hi i desplaçar-s'hi
- Identificar i valorar la identitat individual i col·lectiva per comprendre la seva intervenció en la construcció de subjectes històrics.

5. Materials i recursos relacionats

Dossier educatiu

Catalunya i la Guerra de Successió. Museu d'Història de Catalunya, 2007.

http://www.mhcat.cat/activitats/educacio/recursos_i_materials_didactics/documentacio/catalunya_i_la_guerra_de_successio

Exposició en línia

Catalunya i la Guerra de Successió. Museu d'Història de Catalunya, 2014.

http://1714.mhcat.cat/?utm_source=webmhc&utm_medium=web&utm_content=enlla%C3%A7&utm_campaign=exposonline

Audiovisuals

Catalunya en la Guerra de Successió espanyola. Departament d'Ensenyament (Generalitat de Catalunya), 2014.

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=96839&p_amb=4022

L'Onze de Setembre. Generalitat de Catalunya, 1991.

http://www.edu3.cat/Edu3tv/Fitxa?p_id=18134

Enllaços interessants:

Esdeveniments 1701-1720. Línia de temps. Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya.

<http://xtec.gencat.cat/ca/centres/celebracions/2013/1714/liniatemps>